СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXV. Ч. 124. Джерзи Сіті, Н. Дж., второк, 31. мая, 1927. VOL. XXXV. No. 124. Jersey City, N. J., Tuesday, May 31. 1927. THREE CENTS

НОВІ ПЕРЕГОВОРИ В СПРАВІ МЯГКОГО ВУГЛЯ РОЗБИВАЮТЬСЯ

ВІДЛОЖИЛИ ПЕРЕГОВОРИ АЖ НА 15. ЧЕРВНЯ.

ФИЛАДЕЛФІЯ, 27. мая. — Коли майже весь край забув уже, що тепер ведеться великий страйк майнерських робітників у промислі мягкого вугля, зїхалися тут представники властителів копалень мягкого вугля з центрального поля (довкола Питсбурґа) та представники страйкуючих робітників і пробували добитися нових умов праці.

По чотирох днях нарад обі сторони прийшли до переконання, що тепер до згоди ще так далеко, що відложили нову стрічу аж на день 15. червня. На сих нарадах представники властителів показували робітничим представникам, що страйк не має великого впливу на добуваннє вугля, а робітники мусіли доказувати цифрами, що він має.

КОПАЛЬНЯНІ ВИПАДКИ.

5 ЗАХОПЛЕНИХ ПІД ЗЕМЛЕЮ У ПЕНСИЛВЕНІЇ.

ВИЛКС-БАРЕ, ПА., 27. мая. — Вчора случилася тут в углевій копальні Вудворд, що належить до Ґлен Олден Ковл Ко., підземна катастрофа. Був се так званий „сквіз", себто замкненнє копальняної комори чи проходу через натиск верхних верстов землі.

В копальні було тоді 49 робітників. Двох відразу винесло тілесні ушкодження. 44 вдалося добути на верха, але пятьох ще й досі є в майні, і добути їх не можна, бо вибух у копальні підірвав дім над копальняним уходом. Межи жертвами, замкненими в копальні, є Константин Тилипчак.

6 МАЙНЕРІВ ПОГИБЛО В КОЛОРАДО.

ТРИНИДАД, Колорадо, 27. мая. — В копальні, належачій до Делеґва Майн Ко., случився підземний вибух ґазів. Вибух знищив будівлі коло входу до копальні та вибив вікна в сусідних домах. У копальні було тоді 133 робітників. Шістьох майнерів згинуло, решта видісталася на верх землі через воздушний шафт.

ГУВЕР ЗАПЕВНЯЄ ФАРМЕРІВ ІЗ ЗАЛЛЯТИХ ОКОЛИЦЬ ПРО ДОПОМОГУ УРЯДУ.

МОРҐЕН СИТІ, Луїсіяна, 27. мая. — Секретар торговлі Гувер приїхав сюди на урядову інспекцію околиць заллятих виливом ріки Місісіпі. Він говорив богато з фармерами та запевняв їх, що уряд певно допоможе їм відбудувати знищені повінню фарми.

Води ріки опадають, але дуже незначно. Рівночасно води розливаються ширше по цукровій долині.

ДІВЧИНА ПОБІДНИЦЕЮ В БЕСІДНИЦТВІ.

ВАШИНҐТОН, 27. мая. — В загально-краєвих змаганнях школярів-бесідників, у яких взяли участь школи з цілих просто Злучених Держав, побіду признано Дороті Карлсон, 17-літній дівчині зі Солт Лейк Ситі, в стейті Юта.

До послідних змагань у Вашинґтоні ставало 7 осіб: 6 хлопців та панна Карлсон. Вона й буде представляти Злучені Держави на межинародних ораторських змаганнях, що мають відбутися в слідуючий жовтень.

ЕПИСКОП ПРОТИ ПРОТИПРОГИБІЦІЙНОГО СТАНОВИЩА.

НЮ ЙОРК, 27. мая. — Вилием Менинґ, епископ протестантської епископальної церкви, виступив проти недавного оречення так званого Церковного Товариства Тверезости сеї церкви за тверезостю, а проти прогибіції. Епископ пробує ослабити вражінне сеї заяви, кажучи, що ся опінія не представляє думки цілої церкви. Епископ заявляється самий за прогибіцією.

АМЕРИКАНСЬКИЙ МАРИНАР УБИВ НІКАРАҐВАНСЬКОГО ҐЕРШТА.

МАНАҐВА, Нікараґва, 27. мая. — Американський капітан маринарів Вилием Ричардз вбив нікараґванського ґенерала Кабулю та його жінку. Капітан каже, що він пішов до дому ґенерала протестувати проти злого поводження ґенерала з тубильцями, але ґенерал напав на нього, заставляючи сим капітана боронитися. В обороні власного життя капітан вбив ґенерала, а відтак і жінку, яка була свідком сеї сцени та кинулася на капітана.

РАДИТЬ ЖІНКАМ ЗАЙМАТИСЯ ПОЛІТИЧНИМИ СПРАВАМИ.

НЮ ЙОРК, 27. мая. — Пані Кері Кет, президентка „краєвого комітету для причин війни", виголосила перед „чужим відділом Християнської Молодежи" заклик до американського жіноцтва, щоби воно займалося більше світовими справами, бо як довго жінки не займаються політичними справами світа, так довго й поправи там добитися не можна.

ПАНІ СНАЙДЕР АПЕЛЮЄ.

НЮ ЙОРК, 27. мая. — Адвокати пані Снайдер, що на спілку зі своїм любовником Ґрейом убила свого мужа дня 20. марта та була відтак засуджена за се на смерть, заявили, що вони внесуть відклик від сього присуду.

З огляду на те, що незадовго приходять судові ферії, то справа буде розглянена в апеляційнім суді не скорше як у жовтни або падолисті.

ЕПИСКОП, ОСУДЖЕНИЙ ЗА „ЄРЕСЬ", ПРО СПРАВУ САКА Й ВАНЦЕТТІ.

НЮ ЙОРК, 25. мая. — Вилием Монтґомері Бравн, епископ епископальної церкви, який свого часу був осуджений другими епископами за „єресь", виступив тут у Вебстер Гол з промовою про ріжні політичні справи. Між инчим він критикував американський уряд за висилку війск до Нікараґви й Китаю та за неналежите переведенне справи проти Сака й Ванцетті.

ЗАБОРОНЯЮТЬ КЛЬОВНАМ ГОВОРИТИ ПО НІМЕЦЬКИ.

КАТОВИЦІ, 26. мая. — На Горішнім Шлеску, що його прилучено до Польщі, не вільно навіть кльовнам в цирку говорити по німецьки. Таку заборону видали Поляки, хоч більшість населення в місті становлять Німці.

РОЗПОЧАЛИСЯ НАРАДИ ФЕДЕРАЦІЇ ТОВАРИСТВ ЛІҐИ НАЦІЙ.

БЕРЛІН, 26. мая. — Канцлер Маркс відчинив наради 11 конґресу Федерації Товариств Ліґи Націй. В нарадах бере участь 300 делеґатів, які репрезентують 35 країв, а між ними і Злучені Держави Америки. Формально відчинив наради граф Бернсторф, бувший амбасадор у Вашинґтоні. Президентом конґресу вибрано проф. Олярда. Він підніс цей знаменитий факт, що наради відбуваються в Берліні та що президентом тих нарад є Француз. Це означає новий дух і зміну на краще.

АРЕШТОВАННЯ В СТРИЮ.

В днях 30. IV. і 1. V. арештовано в Стрию уч. VI. кл. Кураха Володимира, уч VII. кл. ґімн. Якимишина, уч. VI. кл. ґімн. Сасшака Василя та уч. V. кл. Добровлянського Остапа. Крім цього, арештовано не учеників: Савшака Миколу й Грущака Стпана. Арештованих відвезено до слідчої поліції, а в їхніх помешканнях переведено ревізії. У Якимишина забрали реферат, який він виголосив на Франківському святі. Про вислід ревізії у Савшаків і Кураха на разі нічого не відомо. У Добровлянського й Грущака не забрали нічого. В неділю 1. V. випущено Добровлянського й Грущака, а в понеділок 2. V. випущено Якимишина. Прочих трох арештованих переведено до судової вязниці. У чім підозрівають арештованих, покищо невідомо.

ПРОДАВАЛИ ЗА ГРАНИЦЮ, А ТЕПЕР ВІДКУПОВУЮТЬ.

Осінню польські власти вивезли богато жита за границю, щоби тільки здобути за нього чужу валюту.

Тепер жита забракло в самій Польщі й тому його спроваджують зза границі.

Втаємничені оповідають, що спроваджують таки своє жито, продане осінню. Тільки, що воно вже куди дорожче коштує... От господарка!

ЯК ТО БУЛО В ПОЗНАНІ?

Познанщина ще до сього часу не погодилася з Пілсудським і на кожному кроці демонструє проти нього. Таке було й 3-го травня, в день польського державного свята. Польські партії не хотіли робити паради разом з війском і адміністрацією й робили її зовсім окремо. Таким чином в Познані було дві паради. Супроти цього позн. воєвода Бніньскі подався до димісії, але уряд димісії не приняв.

ЯК ПІДТРИМУЮТЬ ЧЕХИ НА ЗАКАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ УКРАЇНСЬКЕ ЖИТТЯ.

Дивно хитрі ці Чехи. Хочеш видавати в Чехах українську ґазету, можеш. Можеш видавати всюди, тільки не на Закарпатській Україні, — тільки не для Закарпатських Українців і не про життя Українців під Чехами. Цього Чехи бояться, як вогню.

Ось в Ужгороді постановили тамошні Українці видавати ґазету „Українська Земля", так як видають русофіли ґазету „Русская Земля". Поліція заборонила. Тоді взялись Українці видавати ґазету „Наша Земля". Поліція згодилася, але під умовою, що редакція зложить кавцію 10,000 корон чеських, а як ні, то не вільно писати про політичне життя закарпатських Українців. Редакція цих грошей не в силі зложити, бо не має, тому в цьому часописі пишуться статті про все, тільки не про політику, — не про те, що болить кажного Закарпатського Українця, а вже борони Боже, про гніт чеських кациків на Закарпатті. Ось вам „братр сльован"!

СИНЬО-ЖОВТИЙ ПРАПОР НА ЗАКАРПАТТЮ ВЕРНУВСЯ.

Як читачам звісно, влада чехословацької республики зарядила, що прапором для Закарпатської України має бути лиш державний прапор, а не — як досі — український, то є синьо-жовтий. Тепер повідомляє „Свобода", орган посла о. Волошина, що на його інтервенцію міністер внутрішних справ Черни видав розпорядок, щоб уряди на Закарпатті при всіляких обходах вивішували також український синьо-жовтий прапор. Шовіністичні чеські ґазети злосливо коментують, що це є один з вислідів львівської демонстрації, та роблять владі закид за уступства.

Не треба хіба підкреслювати, що цей прапор є одиноко законним прапором, і це не є ніяке уступство.

РОЗВЯЗАННЯ ПАРТІЇ ГІТЛЄРІВЦІВ.

Президент берлінської поліції оголосив письмо, в якому, покликуючися на дотичні закони про стоваришення, говориться про розвязання т. зв. партії Гітлєрівців. Як причину розвязання подається це, що ціли цеї партії противляться карним законам. В партії Гітлєрівців гуртувалися крайні націоналісти-католики, які займають крайно вороже становище до версальського договору.

БУНТ ВЯЗНІВ У ВАРШАВІ Й ПЕРЕВЕЗЕННЯ ВЯЗНІВ ДО ВРОНОК.

У Варшаві в тюрмі на Мокотові вибух бунт вязнів. Вони домагалися поліпшення харчів і людяного поведення з ними. Вязні збудували барикади та обкидували вязничу службу ріжними предметами. Дозорці стріляли до вязнів. На поміч прийшла поліція й бунт зліквідувала. За кару перевезено 100 вязнів до тюрем у Вронках і Святокшижі. Як бачимо, відносини в польських тюрмах всюди однакові.

ДАЛЬШЕ АРЕШТУЮТЬ.

Цими днями арештовано батька недавно арештованих студентів Івана і Михайла Вербицьких, п. Петра Вербицького. В домі арештованого перевела поліція строгий трохгодинний трус, який вислідів не приніс ніяких. Перед двома тижнями арештовано студентів К. Мулькевича і Дзіся та п-ну Дзюбівну. Їх переведено з поліційних арештів до тюрми в Бриґідках. П. Мулькевича, який занедужав, ще й досі не переслухано і не сказано причини його арештування.

ГАРНА ПРОПАҐАНДА.

Для пропаґанди польського летунства виїхав цими днями з Торуня до Рипіна військовий літак. Одначе замісць пропаґанди вийшло зовсім що иншого. Літак так нездарно спустився на площу злету, що зачіпив о пліт і віхав в товпу глядачів. Повстало велике замішання і крик. Є кілька важко поранених осіб. Літак дуже поважно ушкоджений.

ЗАНАДТО ЗАХОПИВСЯ СВЯТОМ 3-ГО МАЯ.

В програмі польського обходу 3. мая в Сокалі була також святочна вистава. Підчас вистави один з грачів, польський суддя Мосочи дістав удару серця і згинув на місці. Причиною удару, як пишуть польські часописи було те, що суддя занадто захопився своєю ролею...

ВКРАВ 100,000 ЗОЛОТИХ І ЗАСТРІЛИВСЯ.

Бувший польський капітан маринарки М. Островскі, спроневіривши 100,000 золотих, які побрав на всякі достави, застрілився в каюті кораблика, що плив по ріці Буг. — 100,000 золотих програв Островскі в карти.

САМОГУБСТВО МАТЕРІ ЧЕРЕЗ ОБТЯТЕ ВОЛОССЯ ДОЧКИ.

У Варшаві 54-літня Йоанна Ульрих з розпуки, що її дочка обтяла собі волосся, випила більшу скількість оцтової кислоти. У важкім стані відвезли її до шпиталя.

АРЕШТУВАННЯ БЕЛЯ КУНА?

З Відня доносять, що тамошня поліція мала арештувати бувшого комуністичного диктатора Мадярщини — Беля Куна. Щоб уможливити собі побут у Відні, мав він прибрати українське назвиско.

ЗІРВАННЄ ЗНОСИН З СОВІТАМИ, ЩЕ НЕ ВІЙНА З НИМИ

ЛОНДОН, 27. мая. — Допльоматичному представникови совітів Розенґольцови вручено сегодня ноту англійського уряду, в якій уряд повідомляє Радянський Союз про зірваннє зносин. Премієр Болдвин заявив, що ця нота не означає ще вибуху війни між совітами а Анґлією. Це тільки протест проти поведення совітів, які надужили довірє Англії і ширили протианґлійську пропаґанду.

На протязі десяти днів має виїхати Розенґольц з цілим дипльоматичним совітським тілом з Анґлії.

ЛИНДБЕРҐ ЛІТАЄ НАД ПАРИЖЕМ.

ПАРИЖ, 27. мая. — Линдберґ летів в француськім аеропляні над Парижем в товаристві француських воєнних летунів. Часами злітав так низько, що мало не дотикався дахів камяницх. В сей спосіб нарушив француські приписи, які забороняють так низько літати. Та Линдберґови всьо ввійшло і ніхто не робив йому замітів. У воздусі виконував він деякі штуки, які, як кажуть, викликали подив навіть серед летунів-експертів. Публика нічого не знала про те, що Линдберґ літає над Парижем. Вона приглядалася штукам, але не знала, хто їх виконує.

ЛИНДБЕРҐ ПОКИДАЄ ПАРИЖ.

ПАРИЖ, 27. мая. — В суботу відлетить Линдберґ з Парижа на своїм аеропляні „Дух Сент Луїса" до Брукселі, а відтам до Лондону.

В Брукселі надіються, що його повитає 200.000 людей, коли буде злітати. Там буде він гостем бельґійського короля, який сам є летуном і дуже любується в летунстві. В Бельґії буде він удекорований ордером Леопольда.

ВБИВАЮТЬ РЕНІВ З ПРИСВЯТОЮ БОГАМ, ЩОБ НАСЛАЛИ ЛІТО.

ЛЕНІНГРАД, 27. мая, — В Північнім Сибірі по деяких околицях панує тепер ще така зима, що деякі племена як Самоєди і Остяки в розпуці, що сего року не буде літа, вбивають найкращі рени і присвячують їх богам, щоб вони наслали сонце і теплоту. Серед населення панує страшна нужда, а температура виносить 35 степенів низше зера.

БУДУТЬ ПІЗНАВАТИ В АЕРОПЛЯНАХ РІДНИЙ КРАЙ.

БЕРЛІН, 27. мая. — Німецьку воздушну фльоту дадуть літом до диспозиції учительських кандидатів, які будуть пізнавати з аеропляні рідний край. Кандидати будуть обізджати цілу Німеччину і при помочи мап і інструкторів студіювати край. Кождий ученик буде мав після мапи означити положенне і назвати по імени міста, через які будуть переїзджати. А летіти будуть головно понад місцями, які з історичного боку мають певне значінне.

ЛИНДБЕРҐ МІГ ЩЕ ЛЕТІТИ ШІСТЬ ГОДИН.

ПАРИЖ, 27. мая. — В аеропляні Линдберґа знайшли ще по точних обчисленнях 85 ґальонів ґазоліни, з якою міг ще вдержатися у воздусі яких 6 годин.

МАСАРИК ВИБРАНИЙ НАНОВО ПРЕЗИДЕНТОМ.

ПРАГА, 27. мая. — Тому Масарика вибрано президентом за третим наворотом. Цікаве це, що проти него голосували комуністи і католики. Вибрано його головою тому, що за ним голосували німецькі соціялісти.

По виборах, які перевів парлямент враз з сенатом на спільнім засіданню, зроблено Масарикови велику овацію. А сам Масарик відійшов до дипльоматичної льожі і привитався з послами американським і німецьким а потім відїхав до Градчина тою золотою повозкою, якою колись їздили габсбурські цісарі.

ДАР АМЕРИКАНЦІВ ДЛЯ РОДИН НУНЖЕССЕРА І КОЛІ

ПАРИЖ, 27. мая. — Американці, що мешкають в Парижі, так дуже перенялися величавим приняттем, які устроїли Французи Линдберґови, що рішили зібрати 1,000.000 франків на допомогу родинам пропавших без сліду француських летунів Нунжессера і Колі.

СОВІТИ ЗАЖУРЕНІ ЗІРВАННЄМ ЗНОСИН З АНҐЛІЄЮ.

МОСКВА, 27. мая. — Вправді совітський уряд ще не дістав офіціяльної ноти з Лондону про зірванне зносин, але вже можна надіятися цего кроку з того, що в уряді заграничних справ явився сегодня В. Пітерс і просив від імени англійського посольства о полегші при повороті місії з Москви до Анґлії.

Нова ситуація викликала певне замішанне. Совітські дипльомати числять тепер тільки на те, що може таки Партія Праці прийде в Англії до значіння і тим робом відносини знова направляться. Але це можливе доперва по слідуючих виборах.

Що до одного всі згідні — ніхто не хоче війни. Навіть найбільші воєнні загорільці говорять проти війни і виразно зазначують, що війни не буде, коли Росія не схоче боротися.

Соловєв, що стоїть на чолі адміністрації нафтовими синдикатами каже, що все те має підклад чисто економічний. Англія розпочинає війну з совітами, бо вона не може видержати совітської нафтової конкуренції, бо нафта совітів ліпша і дешевша.

ТЕПЕР ПРИЙМАЄТЬСЯ ЧЛЕНІВ БЕЗ ВСТУПНОГО,

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ГОЛОШЕННЄ ЗАСАД ЗОБОВЯЗУЄ

В еспанськім університеті в Мадриді, столиці Еспанії, велася дня 17. мая дебата, яка дає дуже гарний причинок до тяжких життєвих переходів, у яких може опинитися всяка людина, діяльна на політичному полі.

Того дня на засіданню професорів фільософічного факультету мадридського університету підняв один професор думку, щоби університет взяв живу участь у святкованню 25-літного панования еспанського короля Альфонса. Університет мав відсвяткувати сей ювилей у сей спосіб, що королеви мав університет надати почесний титул доктора фільософії. Проти такої пропозиції повстала серед професорів опозиція. Колиж другі професори таки робили своє та постановили надати сей титул, то 17 професорів факультету виступило з публичним меморіялом проти надання сеї почести, називаючи таке пошанованнє короля невмісним і неоправданим.

Професори, які підписали сей меморіял, заявили, що король не сповнив своїх конституційних обовязків. Під сим професори розуміли, що король дався вживати противникам конституції для ломання її; що король прогнав професорів з посад за їх погляди; що король не виступив проти неконституційного захоплення державної влади ґенералом Де Ріверою; що король не виступив проти диктатора, як сей переслідував двох великих еспанських учених за те, що вони критикували диктатора.

Професори підписали заяву проти короля, хоча король є начальником уряду Еспанії, а мадридський університет се державна інституція. Професори підписали заяву проти короля, хоча за се їх можуть потягнути до відвічальности, ба навіть без суду прогнати з посади. Звичайно, професори старі люди; люди, які, як звичайно, нічого не знають кромі своєї спеціяльности; люди, для яких прогнаннє з посади значить тільки, що засуд на безробіттє, прогнаннє з краю, або навіть голодову смерть їх та їх родин.

Кождий з професорів має богато до страчення: титули, посада, матеріяльне забезпеченнє себе й своїх родин. Але понад всі сі блага в їх серцях стоїть любов до правди й почуття справедливости. Кождий з них заявлявся публично за засадами свободи, правди й справедливости, і від сих засад не можуть вони відступити навіть зі страху перед матеріяльними втратами.

РОЗРИВ АНҐЛІЇ З СОВІТСЬКОЮ РОСІЄЮ

Багато праці поклала большевицька диплaverматія, щоби здобути для свого уряду признання других урядів та навязати нормальні торговельні відносини з европейськими державами.

Одною з перших держав, що признала большевиків, була Англія. Большевики навязали з нею дипльоматичні та торговельні зносини. Далі їх признала Італія, Німеччина, Австрія й саме тепер веде переговори з ними Франція. Через признання та торговельні договори большевики сподівалися здобути собі позички, потрібні їм для відбудови економічного господарства зі жахливого стану. Питання поліпшення сього господарства, це питання життя чи смерти большевиків.

Здобуваючи признання, вони давали обіцянки не вести пропаґанди проти признаючих їх держав та проти урядів тих держав. Давали ріжні замовлення торговельного характеру й касували ті замовлення, або передавали їх иншим державам. Сподівалися утворити навколо погоню за торговельними зисками та антаґонізм між конкуруючими державами. Для большевиків ясно, що Европа, а з нею і увесь світ, поволі видужують від світової кризи та приходять постепенно до нормального життя. Для них, що на прапорах своїх написали гасло світової революції, не було це бажаним, бо нищило ґрунт, на якому та революція могла розгорітися.

Зберегли вони орґанізацію Третього Інтернаціоналу, який, ніби незалежно від російського комуністичного уряду, мав вести свою революційну пропаґанду. Але на ділі ту пропаґанду провадив не так Третій Інтернаціонал, як російський уряд, члени якого одночасно є керовниками самого Інтернаціоналу. Пропаганда світової революції сходилася з інтересами російського імперіялізму в Азії та в инших країнах, сумежних з Росією. Це одночасно загрожувало інтересам европейських держав, з якими большевицьке правительство мало льояльні зносини, побудовані на договорах, зобовязуючих большевиків припинити всяку пропаґанду проти інтересів тих держав.

До якогось часу большевики досить зручно потрапляли ховати від ширшого загалу нитки своєї пропаґанди. Уряди через свої розвідочні орґани знали, хто веде ту пропаґанду, але ширший загал хотів вірити, що большевицьке правительство чесно виконує свої зобовязання. Нарешті большевики розкрили в Китаю свої карти. Там вони хотіли звичайний націоналістичний визвольний рух Китайців поставити на службу світової революції. Тому й повели шалену аґітацію проти чужинців, а передовсім проти Анґлії. У відповідь на це великі держави вислали до Китаю фльоти та армії. Це протверезило Китайців й вони відвернулися від большевиків.

Підчас тих китайських ворожнеч переведено ревізію та арешти в російському посольстві в Пекині, а ся ревізія дала багато матеріялів до большевицької роботи не лише в Китаю, а й в других державах. Можливо, що звідти протягнулася нитка до Лондону, де анґлійська поліція перевела небувалу ревізію в торговельній місії большевиків та сконфіскували кілька тон ріжних паперів. Добуті матеріяли дали анґлійському урядови підставу домагатися від парляменту санкції на повний розрив з большевицьким урядом.

Премієр міністрів Анґлії, Балдвин, заявив, що большевицька торговельна місія разом з дипльоматичним представництвом були головним осередком пропаґанди революції в ріжних державах Европи, Азії та Америки. Ще всі добуті матеріяли не опубліковані й не розроблені, але правительство Анґлії гадає головніпші з них видати згодом окремою книжкою. Очевидно, Анґлія до акту розриву готувалася довго і старанно та певно вона перевела вперед відповідні переговори з иншими державами. Вже тепер накреслюється, що і другі держави стоять на шляху до розриву всяких зносин з большевиками. Таким чином може скоро здійснитися економічна й політична бльокада Совітської Росії, яку з таким трудом й величезними втратами та уступками економічного характеру в самій Росії большевикам пощастило було розірвати.

В той час, коли большевики, здавалося, осягнули ще один успіх на світовій арені через запрошеннє їх на економічну конференцію до Ліги Націй, на них спала страшна поразка й знищення всеї дотеперішньої праці. Економічна конференція в Женеві ще спокійно засідала й большевики боролися за резолюцію з признанням можливости співпраці двох економічних систем: капіталістичної та комуністичної, як Анґлія дала реальну відповідь неґативного характеру на теоретичні спори на конференції.

До невиконання большевиками своїх зобовязань до инших держав ще прибавився досвід провадження з ними торговлі. Торговля з большевиками далеко не оплачує того ризика, яке вона за собою потягає і часто приводить їх до страт. Також і концесії, одержані від большевиків ріжними фірмами, часто не то що не дали вигод тим фірмам, але ще привели їх до економічного краху. В тій же Женеві зясувалося мізерне значіння большевицького міжнародного торгу.

Це все, взяте разом, привело до того, що тепер ми стоїмо на передодні того, що зелізний обруч повної світової бльокади замкнеться навколо Совітської Росії.

До чого це приведе, тепер ще трудно сказати, але у всякому разі большевикам це може бути смертельною загрозою.

Один міліонер у місті Ґлезґові давав 300 бідним жінкам тижнево по 7½ шілінґів. Управа його дібр роздавала правильно ці датки. Раз прийшов до того міліонера його приятель і сказав, що якась із тих убогих жінок пропиває все всі гроші, що їх дістає від нього! На те міліонер відповів: „Коли так, то я мушу давати їй двічи стільки, щоби мала собі також купити їсти за що".

—o—

ЗІ СПОРТУ Й ГИҐІЄНИ

ЩО МИ ВДИХАЄМО.

Кождий знає, що воздух у горах є „чистий" а по великих містах повно в воздусі пилу, куряви. Але яка ріжниця і скільки в воздусі порохів, загалом мало звісне. Хто знає числа, той зуміє пошанувати теж гиґієнічні згляди. Бо багато недуг віддихотих органів, а також і туберкульоза (чахотка) є в значній мірі наслідком воздуха, занечищеного порохами. У воздусі промислових міст на кубічний метер буває 0,2—0,5 міліграмів грубого видимого пилу, що походить із землі. Є то дрібосенькі частинки каміння, піску, глини, дальше частинки вугля і т. д. У фабриках самособою такого пилу багато більше, і він ріжний, відповідно до промислу. Приміром стверджено, що в одному кубічному метрі воздуха у фабриці штучної вовни буває 20 міліґрамів пороху, а в фабриці табаки аж 70 міліґрамів, у фабриці цементу 225 міліґрамів! Отже робітник у фабриці вдихає до року 100—150 ґрамів порохів, а в фабриці паперу, у салі, де переробляють ганчірки (онучі) 35 ґрамів. Скількість порохів у свобідному атмосферичному воздусі залежить від висоти, з якої її досліджуємо. Вже позірно малі ріжниці мають велике значіння. Так приміром воздух на третьому поверсі камениці має значно менше в собі пороху тай тому без сумніву він здоровший, як у партері. Передовсім у висших поверхах бактерій і инших заразків є значно менше. Так приміром у гиґієнічному інституті в Берліні ствердили, що піскові фільтри уставлені в партері містили двічі стільки заразків, що фільтри, уставлені на даху того будинку. Тому з гиґієнічних причин мешкання на третьому поверсі відповіднійші є як мешкання в партері. На великих висотах, приміром 3,000 метрів, воздух зовсім свобідний від пилу, таксамо понад океаном на дальшу віддаль від берегів. Таксамо нема там у воздусі зовсім бактерій. В парку Монтсурі найшли зате на кубічний метер воздуха пересічно 425 заразків, а в центрі Парижа було їх 4,000. Самособою дуже багато заразків є у воздусі шпитальних кімнат, де лежать хорі. Начислювали на кубічний метер 40,000—100,000 заразків. Зате дуже мало заразків є на морських кораблях. Приміром у великій салі пароплава ствердили лише 60 заразків на кубічний метер.

ГАРКАВЕНКО ПОБІДИВ ДОКТОРА САФПОЛИСА.

Литовський чемпіон Карл Сафполис хвалився, що він Гаркавенка зробить калікою а тепер він сам лежить в шпиталі і лікується по борбі з Ґаркавенком. Литовець певно довго буде памятати ту борбу з Гаркавенком. Бостон Ґренд Опера Гавз був переповнений публикою. Литовець з самого початку вів сильний наступ на Гаркавенка, з початку Гаркавенко лишень боронився а після 30-тьох мінут борби Гаркавенко перейшов до наступу і після 46 мінут Гаркавенко перекинув Литовця пять разів через голову відтак підняв його в воздух і положив його на лопатки. Другим разом Гаркавенко після 11-тьох хвиль вхопив Литовця за ноги, покрутив ним у воздусі і положив знова на лопатки. Публика устроїла Гаркавенкови велику овацію. Після борби спортсмени устроїли в честь Гаркавенка бенкет в одній з найліпших реставрацій. Сафполис сказав, що він ніколи більше з Українцем Гаркавенком боротися не буде. Сим разом здається можна йому вірити.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Витинки з газет надіслали: гр. Володимир Чумак, Істпорт, Н. Й.; о. Іван Гундяк, Пасейк, Н. Дж.

„Грішник". — Будьте певні, що редакція хоче помістити всякий прояв таланту нашого читача, чи се в поезії, чи в дописи, та що коли вона не помістила, то тільки тому, що не могла там сього таланту доглянути. — З одної спроби, однак, Вам не можна ніколи робити заключення про Ваш талан. Він може в Вас бути, хоча Ваша перша проба не підійшла.

ДЛЯ КАЛЕНДАРЯ У. Н. СОЮЗА НА 1928 РІК.

Проситься українських лікарів, дентистів, адвокатів, учителів, бизнесменів, як купців, ріел-естейтменів, контракторів, та инших **професіоналістів і підприємців** в усіх містах Злучених Держав, подати свої адреси для поміщення в календарі У. Н. Союза на 1928 рік.

Також просимо подати, де е і як називаються українські **банки, будівляно - позичкові спілки, кооперативи, Народні Доми** й інші підприємства.

Також, де є **українсько-американські школи** з правом прилюдности.

І вкінці усі українські **культурні товариства й інституції** (як музичні школи, хори, театри) і **громадські установи** (клюби, товариства).

Просимо поспішитися з присилкою. Реченець до 30-го мая с. р.

Се в інтересі кождого громадянина і всіх українських установ в Америці, бо імена й адреси будуть подані поазбучно і будуть в руках 20,000 членів У. Н. Союза через цілий рік.

Адресувати:

„SVOBODA"
Box 346
JERSEY CITY, N. J.
Видавництво У. Н. Союза.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

В. Будзиновський.

ПЯТЕ КОЛЕСО.

ІСТОРИЧНА ПОВІСТЬ.

(13)

Карпюк також вийшов. На порозі глянув на Олену. Їх погляди зійшлися. Олена лишилася балакаючи з кухаркою, бо сам Карпюк сказав був їй, коли досвіта відходила від него, щоби після вечери не зараз бігла до своєї спальні. Сказав, що вперід піде, як звичайно до шинку, щоби люди не питали його, чому він змінив свій спосіб життя. До неї обіцяв прийти аж тоді, коли з шинку верне до хати. Вона нехай тільки припре вікно і ляже спати. Колиж по вечери Карпюк вийшов з пекарні, Олена не сумнівалася, що він пішов просто до шинку. В душі сміялася з дурної Марини, котра вибігла перейняти його.

Не просто до шинку Карпюк пішов, вийшовши з пекарні. В перід вступив до льоху, де дожидала його Марина. Аж по хвилині вийшов і пішов до товаришів. Марина вернула до пекарні. Олена ще хвилю посиділа і пішла до себе. Повідтягала засуви вікна, роздяглась і лягла. Зморена двома безсонними ночами і спокійна, що Карпюк для неї вже обезпечений, скоро вснула. Аж Карпюк збудив її.

— Ти ще не сказав мені, коли поберемося, — промовила до Карпюка, коли він, вже на зорях відходив від неї.

— Про се ще не пора балакати, — відповів, — бо ще не можна знати, чи тобі і муж взагалі буде потрібний. Побалакаємо аж тоді, коли покажеся, що потрібний.

— Потрібний, чи не потрібний, але, як ми вже любимося... Бодай я тебе люблю. Михайлику, ти моє життє! Я нікого не маю на сім світі, лиш тебе одного...

— Як ти мене любиш, то я сему не противний, бо й я люблю тебе. Ми полюбилися і любімся далі. Однак з тої любови ще не виходить, щоби ми побралися також на очах людий. Мені досить того, що ми між собою згідні. І тобі повинно бути досить. Ти знаєш, що я маєтку не маю. Я ще не годен заробити тільки, щоби стало на прожиток з жінкою... може й з дітьми. Хочеш, то любімся, але ся любов мусить скінчитися на одній любови. Чейже й се щось варта.

— Михайлику! Подумай, що на самій любови може скінчитися тільки у тебе. У мене ні, бо я дівчина. Хоч би самій любови і любощам прийшов кінець, то у мене може прийти, може лишитися що инше. Воно буде не тільки моє, але й твоє.

— Як в такого, що між нами вже було, вийде що, то тою рештою сама журися. Тоді ні пальцем ні очима не показуй на мене, бо заперечу і всього відпекаюся. Хоч би казали мені в суді присягати, заперечу.

— Ти лишив би мене так, на ганьбу? — спитала заломивши руки. — Так ти любиш мене?

— Я перший прийшов до тебе, чи ти до мене? — Карпюк відрізав сердито. — Я ждав на Марину. Ти сама накинулася мені, і заспаний, неотямившися, спроневірився тамтій. Ти гадаєш, що Марина не любить мене? Ти підступом розлучила пару голубів!

— Михайлику, серце моє! Я прийшла до тебе, бо гадала, що ти мене любиш. Ти таки зараз поклявся, що любиш мене, що иншої не хочеш, що від Марини відстанеш, та що я буду твоя на віки.

— Я люблю тебе і не противлюся, щоби ти була моя, про мене, й на віки. Але я також глузди маю. Ти ще раньше знала, що я не можу женитися з такою, що нічого не має. У Медвина несогірший зарібок, але я буду мусів покинути його.

— Та чого?

— Тепер ще не можу сказати. Колись шило вилізе з мішка, бо мусить вилізти. Як сам не піду від него, то він вижене мене.

Карпюк не сумнівався, що як вийдуть на верх його любощі з обома наймичками, то Медвин прожене його від себе.

— Таких майстрів у Львові є більше. Підеш до другого і буде з чого жити.

— Мені у Львові не лишатися. Як би ми побралися, то зараз в перших днях не мали би що їсти.

— Я не цілком гола. Маю пару червінців, які мені полишив був небіжчик мій тато. Стало би для нас на пів року. Ті червінці можу дістати хоч би й нині. Вони у Медвина, в тій залізній скрини, що в крамі.

При тих словах Карпюк затрусився. Хвилинку подумав і каже.

— Се не виключене, що поберемося. Але нині вже запізно балакати про се. Вже мушу втікати, щоби мене у тебе не захопив білий день.

— Іди, іди! — Олена крикнула врадувана, що він змінив свою гадку. — В ночи знов прийдеш?

— Прийду, голубко.

Карпюк поцілував Олену і вікном вискочив на подвіре. Лице Олени сияло щастем.

Після вечери Марина знов перша вийшла з пекарні. За нею вийшов Карпюк, кажучи, що йде до шинку. Пішов до того шинку, але по дорозі поступив на хвилину за Мариною до льоху. Саме, коли з льоху виходив, надійшов старий Медвин.

— Ти що там робив? — спитав здивований.

— Коли я виходив з пекарні, мені причулося, що там щось товчеться. Я зайшов подивитися. То були щурі. Ся погань сего року сильно розвелася, — Карпюк відповів і скоро відійшов.

Медвин вже був на сходах, коли почув, що з льоху ще хтось виходить. Озирнувся, а то Марина. Коли його побачила, станула, неначе громом поражена.

— Ти що там робила? — спитав суворо.

— Я... я... я...

— Може ти пішла подивитися, чи то не щурі товчуться там?

Щаслива, що сам піддав їй такий викрут, відповіла:

— Там справді щось товклося. Мабуть таки щурі.

— Одного я сам бачив, як відтам вискочив. Мабуть втікав перед тобою.

Марина допитливо глянула на Медвина, не знаючи, що за сими словами криється. Чи справді щура він бачив, чи може Карпюка.

— Ти в моїй хаті вже не будеш ночувати. Геть мені відси! Зараз! Кухарці сам скажу, щоби твоє шматтє викинула за тобою на улицю.

— Пане, простіть! Він звів мене. Зразу казав, що поберемося, тепер микитить. Я сама хотіла завтра йти до вас. Висповідатися перед вами і просити вас, щоби ви побалакали з ним.

Марина припала до колін Медвина і обіймаючи їх, стала цілувати.

— Тихо, не роби гамору! Іди спати. Завтра побалакаємо з ним. Як не схоче полагодити діло по божому, то прожену його. Але й ти не лишишся у мене.

По тих словах Медвин відвернувся і пішов до себе на гору. Коли так Марина стояла заголомшена сею неожиданою стрічею і словами майстра, з пекарні вийшла Олена.

— Ти чого тут стоїш? — Олена спитала. — Може там, в льоху Михайло? Чогож би він там сам сидів?

— Михайло давно пішов до шинку, — Марина відповіла.

— Ти гадаєш, що він прийде до тебе? Не дурися, Марино. Марна твоя надія, бо ти йому не в голові. Не дай себе збаламутити, бо гірко заплачеш. Я знаю, що він иншу любить і з иншою ожениться.

— Кажи своє, а я знаю своє, — Марина відповіла. — Він любить мене і як ожениться, то тільки зі мною. Я вже маю такого, що за мною обстане. Михайло не викрутиться. Він вже мій!

— Ще раз кажу, не дурися, бо знаю, хто прикував до себе його серце. Як не ожениться з тою другою, то не ожениться з жадною. Отже й з тобою ні. Я тебе перестерегла, ти роби, що хочеш.

Олена лишила Марину і пішла до себе. Як вчера, так і нині повідтягала засуви, щоби Карпюк міг з надвору відчинити вікно і лягла спати.

Вийшовши з шинку, Карпюк сів на камяній лавочці перед крамом Медвина і став думати, як йому вилізти з тої матні, в яку вліз полюючи одночасно на Олену і на Марину. Зачав з двома, і то в одній хаті. Тепер ні в кут ні в двері. Натяк Олени, що вона має якісь червінці в касі Медвина, розбудив у його душі жажду гроша. Тих червінців Олени було, очивидно, замало, щоби ту жажду зацитькати. За те біля Оленчиних червінців безпечно лежали й инші. Раньше було їх дуже багато, але Медвин, купуючи хату, вже вийняв.

(Дальше буде).

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

В СПРАВІ СИРОТИНЦЯ У. Н. СОЮЗА.

Читаючи 106. число Свободи про нещасну смерть, яка спіткала нашого члена Українського Народного Союза в Ст. Луіс, Мізурі, я відразу подумав собі про родину помершого. Станули перед моїми очима сироти й вдова. Аж жахнувся на сей вид і бачив я, що одинокий ратунок для такої родини се Український Народний Союз. Тільки він утре сльози вдові, та подбає, щоби сироти не пішли на марне.

І в ту хвилю я зрозумів, яке велике й важне діло почав У. Н. Союз приступаючи до збірки на будову Сиротинця. Такого Сиротинця нам треба, і то треба в як найскоршім часі. Час не жде, а кождий місяць приносить ріжні нещастя. Гинуть люди, лишають сироти, які можуть пропасти. Нам треба за них подбати.

З того я бачу, що нам треба братися до збірки жертв на Сиротинець не так, як ми се досі робили. І тому я пишу отсю допись, аби піддати декілька думок для сеї справи.

Наперед мені здається, що всі братства й товариства нашої організації, які є в одній місцевости, повинні зібратися разом для сеї справи. Вибрати спільний комітет для поведення ріжних підприємств на дохід Сиротинця. Приміром у моїй місцевости, в Пасейку, моглиб злучитися для сеї справи три відділи, а саме: Товариство Івана Франка, Товариство Тараса Шевченка й Товариство Української Січи. Вони три моглиби більше разом зробити, як осібняком.

Друга справа, яку я хочу піддати, се потреба дати пізнання наших священиків до Сиротинця. Нігде правди діти, що священиків ріжних наших церков за сю справу не дбають. Я певний, що ніхто зі священиків на мене не погнівається за сі мої слова, які є щирою правдою. Нігде правди діти, в церквах ще не було чути проповідий про потребу жертв на Сиротинець У. Н. Союза. Хиба священики не бачуть його потреби? Невже вони до сього байдужні? Хибаж вони когось бояться? Мені бачиться, що вони не повинні оставати на боці, бо й для них особисто не добре, як нарід навчиться обходитися без їх роботи. Вони чейже Українці, і розуміють потребу заратунку для вдів і сиріт, і певно почують у собі потребу сказати якесь слово за Сиротинцем і Захистом.

Михайло Припхан,
Пасейк, Н. Дж.

ЧОМУ НЕ БУТИ ТЕРПЕЛИВИМ?

В місцевости Назареті, в стейті Пенсилвенія, случилася така пригода, яка дає мені богато до думання. Переходити мав один чоловік через залізничу „треку". Як раз на той час випало таке, що туди переїздив поїзд. Бачить чоловік, що сторож уже зачинив рампу, та що треба задержатися. Та сей видно спішився. Він гадав, що богато часу стратить, як поїзд перепустить. Може він справді потребував тих двох мінут, а може, як се часто буває, людина просто не могла знести, що тут він має ждати на поїзд. Рампа впала, а він далі сунеться. Лишень голову виставив поза рампу а тут поїзд вдарив на нього, розвалив голову на куски, шматками порозносив довкола.

Так чоловік пробував ощадити дві мінути, яких йому може й не треба було, а пожив собі смерти. Є в Америці всякі нещастя; богато з тих нещасть є немінучих, яким ви при найкращій волі не запобіжите. Але й є також нещастя, де при добрій волі можна їх не мати. Таким нещастєм було отсе. Якби він не спішився, не хотів поїзду переганяти, то бувби нині жив.

Та ще одно. Вмер сей чоловік, і показалося, що він не належав до ніякої організації. Лишив жінку й діти на божу волю. Жив, умер, і все пропало. Робіть собі, діти і вдово, що самі можете. Чи так треба робити?

І скажу ще одно. Як чоловік уже приступить до якогось „спулку", то мені видиться, що він вйдає уже краще дбає не лишень за свою жінку й діти але й свого життя вже так даром не дає. Такий чоловік уже якось набирається духа пошанованя для людського життя, чужого й свого. Тому я раджу кождому приступати до запомогової організації.

Дмитро Байда.

В СПРАВІ ДЕЛЕГАЦІЇ НА РАДЯНСЬКУ УКРАЇНУ.

Члени У. Н. Союза, відділ 12. в Йонкерс, Н. Й., зібрані на звичайнім мітінґу дня 1. мая 1927, ухвалили просити Хв. Редакцію о поміщенне в часописи Свобода слідуючої резолюції.

„З огляду на се, що від довшого часу дуже много пишеться на сторінках Свободи про висилку делегації на Радянську Україну, — ми зібрані члени У. Н. Союза, від. 12., обговоривши справу висилки делегації розважно й докладно, прийшли до слідуючого заключення:

1) Висилка делегації на Радянську Україну, не лише що не принесе хісна ні українському народови, ні Українському Народному Союзови, але є рівночасно шкідливою, бо спричинить утрату більшої суми гроша, який ужитий на ціль иншу приніс би великий пожиток чи українському народови загалом чи У. Н. С. подрібно.

2) По причині, що много членів У. Н. Союза противиться делегації, — тому жто ізза висилки тої може наступити між членами Українського Народного Союза невдоволенне, сварня і роздор.

3) Звісна річ, що Український Народний Союз не має на се фонду, а накиненого проти волі розмету на очевидно безхосенну і безцільну делегацію, члени, які противні такій делегації, платити не будуть.

4) З огляду на се, що У. Н. Союз в першій мірі є товариством асекурацийним, він повинен заниматися сего рода експериментами, а радше лишити се Обєднанню, яке і так здається осеню сего року буде мати свій конгрес, на якім може сю справу вичерпуючо обговорити і рішити.

5) Вкінці просимо усіх не забирати вже більше місця в цінній часописи нашій Свободі справою висилки делегації на Радянську Україну, а лишити його на хосеннійші і важнійші справи, яких у нас під сю пору є чимало.

За уряд братства св. Володимира, від. 12, У. Н. Союза в Йонкерс, Н. Й.:

Семен Фецко, прес.,
Петро Федорко, касієр,
Захарій Федорчак, сек.

ЗАКРИЮТЬ, ТА НЕ ВСЕ.

Мав я недавно нагоду чути в Шикаго відчит польської патріотки Терещакувни. В сім відчиті представляла вона між иншим боротьбу польських окупантів української землі за сю землю. Говорили при тім і за „оборону польского Львова" та ще й показувала нерухомі образки на доказ тої всеї неправди, яка була в її відчиті. Говорила, як то „Поляки найшли своїх „родакуф" з поломаними руками та вибраними очима; як вона казала, все те Українці зробили. І подивився я на фотографію, яку вона показала, а на вид якої присутні польскі шовіністи й шовіністки аж охкали з остраху чи жалю, і на своє диво побачив, що вважати сю фотографію доказом української дикости може хиба людина, якій в голові всі мозки покрутилися. На картині видно було одну чорну пляму, немовби темне нутро скрині. В тій скрині щось там було, але що, сього ніхто не міг доглянути. Навіть ті, що сиділи на самому переді, не могли сказати, що там було. Ся фотографія могла означати все можливе, і нічого.

Але були й образи, які таки самим ляцьким слухачам не подобалися. Була приміром фотографія львівського двірця, на якому Українці розбили склад амуниції. На вид образу посипалися з уст глядачів проклони на Українців, але ті проклони мені більше справили радости, як жалю. Я чув, що як Українці завізьмуться до чого, то таки своє зроблять, і мені здаєтся, що Поляки виходили з того відчиту не дуже переконані про „русинське" звірство, але зі страхом у серци, що колись той клятий Українець таки зірветься та покладе край польському панованию на українській землі раз на все.

Н. Ненів.

В СПРАВІ ДЕЛЕГАЦІЇ.

На мій погляд делегація на радянську Україну таки є потрібна. Вона положить край ріжним суперечкам та оживить ратункову акцію для старого краю.

Справу висилки треба вирішити через зарядженне загального голосовання серед членів У. Н. Союза. Як другі організації захочуть приступити до сеї акції, най се роблять, порозумівшися з нашою організацією.

Щоби ніхто на ріжно не толкував моїх слів, я згори скажу, що я стою за тим, щоби на Україні правили селяни й робітники, але, розуміється, щоби вона була самостійна, без Ляха й Москаля.

Іван Михальцевич,
Честер, Па.

РИМСЬКА ПОЛІТИКА.

Як я прочитав у Свободі вістку, що кардинальська конґреґація Східної Церкви заждала від українських католицьких священиків уліддення перед єпископом Богачевським, то мене найбільше вдарило якраз се, що Рим так скоро тою справою занявся. Звичайно Рим не так скоро береться до таких острих средств, щоби приклада ти до грудий свого священика револьвер та казати йому: „Або клякай та відхрещуйся, або прощайся з католицьким світом!"

Рим певно не важився поступити так з Поляками, або Німцями або з яким добре зорганізованим та свідомим народом. Рим поступає так тільки з таким народом, від якого не може сподіватися сильного опору.

Рим виступив сейчас проти українських священиків з добре обдуманої причини. Він добре пригадався сій боротьбі, яку повели українські католики за свої права та проти польських уплывів у католицькій церкві, і Рим добре знає, що боротьба за один рік своєї істнування богато освідомила українських католиків про потребу такої боротьби. Рим теж знає, що якби ся боротьба потягнулася ще кілька літ, то українські католики таки добре зорганізуються та зорганізованою силою вимусять на Римі признанне прав української католицької церкви. Щоби до сього не допустити, Рим постановив покласти край сій агітації. Наперед екскомуніковано світських людий, які заждали повних прав для української католицької церкви, а тепер загрожено екскомунікою духовним особам, що побивалися за правами української унїятської церкви. В сей спосіб Рим пробує перебити нас та не дати нам виробити серед себе сильного руху в обороні прав церкви.

Рим рахує на те, що наш нарід у теперішну хвилю ще не є як слід приготований виступити в обороні своїх прав. Рим знає, що американські українські католики се люди, які походять з народа, що через тридцять літ не вів майже ніякої чинної боротьби. Рим знає, що таким людям на боротьбу не так легко пірватися, а коли пірвуться, то ще тяжче в ній видержати. Ні громадяни, ні священики не видержать боротьби. Рим думає, що як приложить револьвер до грудий світських і духовних провідників на церковнім поли, то їх велика більшість підійме руки в гору та вихречеться своєї боротьби, яку вона почала. Рим знає, що люди, невидержливі в боротьбі, легко заявляють острі резолюції, але на рішучий крок вони сейчас не здібні.

Рим уже перестояв кількайцять сот літ і він добре знає, що відвага не родиться за один день, але наростає поволи. Сю відвагу підривали в душах священиків професори теольоґії, які вщіпляли їм рабське відданне перед тими, що мають власть. Для мене, приміром, нема найменчого сумніву, що межи священиками, яким Рим вислав приказ покоритися перед еп. Богачевським, найдеться хоча два, які сього приказу не послухалиби. Такі знова священики не моглиби виховувати своїх вірних инакше, як тільки в страху й в сліпім послусі до тих, що мають владу. Через те тепер може найшлобися більше священиків, які за хотілиби запротестувати проти грубого поступку Риму, але сі священики не мають за собою сили народа та підпищуть те, що їм Рим казав, бо не мають на кого опертися.

Може хто з читачів буде думати, що я дивлюся на справу занадто чорно, але я не ниніщий і добре знаю й наш нарід і наше духовенство. Справа оборони наших прав у церкві була все трудна. Навіть тоді, як Австрія ще панувала в Галичині, справа ще була трудна, а тим трудній вона нині, як за Римом станула Польща та почала підюджувати Рим до нищення Українців.

Але як я дивлюся на сю справу як на трудну, а на чисто не гляди може дуже чорно, то се ще не значить, що я мавби думати, що сеї боротьби не треба провадити. Якби ми її не вели, то ми показалиби, що ми зовсім народ без характеру, що ми засуджені раз на все остати рабами. Якраз перебіг сеї боротьби нам повинен показати, що нам треба далі освідомлятися про наші права й шукати все нових способів їх оборони. За один рік боротьби ми незвичайно богато освідомили нарід, і тепер нам не треба ні на хвилю сходити з дороги, але йти все далі. Як ми видержимо в боротьбі, то певно колись добудемо свої права.

Я вже нераз писав про сю боротьбу в нашій газеті, і не раз я висказувався проти тих людий, які від усякої акції ждуть скорого висліду, але я ніколи не заявлявся проти того, щоби сю боротьбу перервати через якусь хвилеву невдачу. Ворогам забрало сотки літ, щоби нам відобрати наші права, і нам за одну добу сих прав добути не можна. До боротьби най стає тільки той, хто готов вести її довгі літа.

Павло Дурбак.

ЖАРТИ.

— Ну, приятелю, ви хочете їхати в понеділок і ще до того 13-го. Чи не вірите у ферральні дні?

— Ні, то не я їду, то моя жінка.

Заліваничний поїзд мусів пробиватися крізь метелицю. До помочі дали йому аж чотири машини. Хтось здивувався, що поїзд спізнився всього лише 20 хвиль і спитався управителя стації, як то можливе.

— Так, цей поїзд спізнився лише 20 хвиль, коли рахувати від нинішнього дня, але то є вчорашний поїзд, він щойно тепер приїхав.

Один чоловік хотів похвалитися, яких то знакомих він має, тому підійшов до славного архиєпископа Рілея, поклепав його по рамени і сказав: „Де до чорта, я вже раз бачив вас?" Архиєпископ глянув на нього дуже поважно і сказав: „Ні, я там іще не був, відкіля ви приходите! Який жеж чорт присилає вас?"

Чоловік: Я запросив нині на вечерю одного мого старого приятеля, що сім літ жив серед людоїдів.

Жінка: Ах Боже, а в нас нині на вечерю нема мяса, лише сама риба!

Діти.

Пятьлітня Леся каже розмріяно: — Я хотіла би бути пташкою, тоді могла би я далеко літати, куди лише забажаю би!

На те каже шістьлітній Богданко: — Я не хотів би бути пташкою, а волів би бути слоном. Тоді все, що мені впало би, я міг би підняти собі носом.

ГАРКАВЕНКО БОРЕТЬСЯ В СПРІНҐФІЛД, МАСС.

Українці в Спрінґфілд будуть мати нагоду також побачити Гаркавенка, він бореться там в великім Сити Авдиторіюм в вівторок, 31. мая б. р. Бореться буде аж до побіди. Радимо всім Українцям прийти і подивитися, як Гаркавенко бореться та і другі борці.

ГАРКАВЕНКО В БОФАЛО, Н. Й.

На просьбу директора спорту в Бофало, Гаркавенко приняв визов чемпіона Алексис Аберга і буде боротися з ним в середу, 1. червня в Бродвей Авдиторіюм. Виступ Гаркавенка в Бофало викликав велике заінтересованне між публикою, головно між Естонцями; вони певні, що Аберг положить Гаркавенка.

12-24 (Огол.)

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. Бр. св. Василія, від. 168, повідомляє всіх своїх членів місцевих і позамісцевих, що піврічний мітінґ відбудеться в пятницю, дня 3-го червня, о годині 7-ій вечером. Проситься всіх членів явитися на сей мітінґ, бо будуть важні справи, як справоздання з приходів і розходів контрольної комісії. Не явившийся член на загаданім мітінґу заплатить 1.00 дол. кари, а урядник 2.00 дол. Хто хоче вступити в член Бр. і до У. Н. Союза, просимо зголоситися до галі п. І. Ваверчака. Тепер приймаємо до Бр. і У. Н. Союза старших і дітий без вступного. — П. Мацик, секр.

ШИКАГО, ІЛЛ. Бр. св. Димитрія, від. 301, повідомляє всіх своїх членів, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, дня 5. червня, о годині 2-ій пополудни. Кождий член мусить явитися, бо є важні справи до полагодження. Довгуючі члени конечно мусять свої довги вирівнати найдальше до 5 червня; в противнім разі будуть суспендовані. Мітінґ відбудеться в церковній галі при Erle і Robey St. — Николай Сливінський, секр.

МАНВІЛ, Р. АЙ. Тов. ім. М. Драгоманова, від. 181, повідомляє всіх членів, що піврічний мітінґ відбудеться в неділю, 5. червня, о годині 1-ій пополудни. На сей мітінґ мають явитися всі місцеві і позамісцеві члени, бо є важна справа до полагодження. — Т. Шпак, предс.; С. Шевчук, секр.

ДЕРБИ, КОНН. Уряд Тов. Запорожської Січи, від. 23, повідомляє всіх своїх членів і членкинь, що збори, які випадають в неділю, дня 5. червня, не відбудеться з причини концерту в честь Т. Шевченка, в якім Товариство бере участь. Понеже на сей збори є дуже мало часу членів, і може не знають, що буде Товарийський пікнік 19. червня. Тому проситься розказати один другому, щоби потому не нарікали, що заплатив 1.00 за то, сплату забаву, а на забаві не був. Також з хвалою приймати нових членів до Тов. і У. Н. Союза без вступного. Тому хай кождий член старається принести бодай одного нового члена. Слідуючі збори відбудуться в неділю, дня 3-го липня, о 2-ій годині в Moose Hall, від. 221, Дерби Конн. — В. Шурай, предс.; Т. Захаревич, кас.; І. Біньковський, секретар.

МАЙНЕРСВІЛ, ПА. Бр. св. О. Николая, від. 78, повідомляє своїх членів, що піврічний мітінґ відбудеться дня 5. червня, на якім буде справоздання з доходів і розходів за пів року. Кождий член обовязаний прибути на сей мітінґ і вирівнати свої довги, бо інакше буде суспендований. Невявившийся член на сей мітінґ буде караний 50 ц., а урядник 1.00 дол. — Василь Гонтар, предс.; Андрій Бонюк, кас.; Андрій Войчок, секр.

NEWARK, N. J.

Отсим повідомляється шеровців української Робітничої Торговельної Спілки в Нюарку, що

ЗБОРИ

відбудуться в середу дня 1-го червня (June) 1927, о годині 7:30 вечером, в галі 59 Beacon St., Newark, N. J.

Просимо всіх шеровців прибути, бо єсть важні справи до полагодження.

121,24 Заряд Спілки.

ПРОТОКОЛ

РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ ГОЛОВНОГО УРЯДУ У. Н. СОЮЗА, відбувшогося в днях від 16.—18. лютого 1927 р.

(Продовженне)

Другий день річного засідання гол. уряду У. Н. Союза. Сесія пополуднева.

На деннім порядку Редакція Свободи. Дискусія.

Т. Михальчук, гол. радний, пропонує, щоби дискусія велася тісно в справах редакції Свободи після звіту Редакційного Комітету і редакторів, не мішаючи справ адміністраційних. Заявляє, що на його думку загал членів з редаговання зовсім вдоволений та що робота редакції Свободи є не лиш для організації, але для всеї еміграції користною, одиак на його думку потрібно що раз більше числитися з тим, що стара еміграція вже вимирає і що раз більше виринає потреба приноровлюватися до обставин, редагуючи Свободу для Українців тут уроджених. З попередних звітів гол. урядників ясно, що до організації вступає чим раз більше дітий тут роджених, котрі доростаючи що раз в більшім числі переходять в почет повнолітних членів, або іншими словами організація наша чим раз більше і стало перетворюється з організації українських емігрантів на організацію Американців українського походження, з чого виходить, що і Свобода мусить до того стосуватися. І тому Свобода повинна містити дещо відповідного для тої молоді в англійській мові, не оминаючи спорту і жартів.

Др. М. Клим признає, що в Свободі є богато доброго з чого можна погордитися, будучи членом сеї організації, але в послідних часах було много і такого, з чого йому встидатися приходить, як приміром публікованне неморальности в кругах кат. духовенства, що є ганьбою і чого конвенція не приказувала, ухвалюючи не мішатися до справ релігійних.

Гол. радний М. Петрівський признає, що все, що було в Свободі, було О. К., а однак ліпше булоби, щоби того не було. Боротьба в справі національно-церковній, що ведеться голосами читачів на сторінках Свободи, очевидно, не наносить шкоди У. Н. Союзови, але церкві, та чому вона як раз тепер зайшла, чому не скорше, або чому її зовсім не обминено, та чи не можна її застановити.

Контрольор О. Рекрут питає, чому Свобода скорше не виступила проти конкордату.

Контрольор Г. Пипюк вповні одобрює становище Свободи в боротьбі за національно-церковні права української еміграції в Америці та заявляє, що так як Свобода не є ініціяторкою тої боротьби, так не могла ні її скорше зачинати ні на пізніше відкладати, але мусіла займити таке становище, як займила, а не інакше, тай тоді, коли на се прийшла пора незалежно від редакції. Просить не забувати, що тої боротьби не веде редакція, ані Свобода, але веде її український загал, а передовсім члени У. Н. Союза, при чім послугуються своїм органом, до чого мають повне право.

Гол. радний С. Матчак противиться тому, щоби Свободі давати кредит, бо, мовляв, не має „лайблів". За лайблі треба говорити тоді, як вони будуть, а не як їх нема. Дальше годиться з поглядом Д-ра Клима і заявляє, що Свобода по конвенції редагована гірше, чим була перед тим, хоч в дійсности вона ніколи не була добра.

Гол. радний В. Гришко заявляє, що Свобода займила становище таке, яке орган національно-демократичного напрямку займати мусить. Боротьба є боротьбою, а не приємностю, то годі, коли її обминути не дасться. Однак попирає думку д. Михальчука і домагається, щоби для молоді бодай малий кутик в Свободі стало вести.

Гол. містопредсідатель М. Угорчак притакує, що боротьба, яка розгорілася на поли національно-церковнім, є боротьбою, а не приємностю. Хто вчитується в голоси на тую тему на сторінках нашого органу, той мусить се відчувати, що ніхто в тій боротьбі не любується, а мимо того кождий її піддержує в почуванню обовязку. Коли безсторонно оцінювати всі фази тої боротьби обох сторін, то кождий мусить признати, що по нашій стороні, себто по стороні дописувателів і редакції Свободи, є більше такту і поваги. Сам факт підношення таких питань, чому тої боротьби не розпочато скорше, вказувалоби на те, що були достаточні причини її скорше розпочати, або іншими словами, що Свобода як така до тої боротьби не рвалася, а підняла її аж тоді, коли до того була примушена. Нам отже остається підчинятися загальній опінії членів і приняти сі факти до відома та перейти над ними до денного порядку.

Шеф редакції Свободи д. О. Ревюк інформує, що Свобода виступила редакційними статтями проти конкордату сейчас, коли дійшла вість, що такий зістав між Польщею а Римом заключений. Редактор Др. Мишуга вказує на комунікат Обєднання в тій справі поміщений в Свободі еще в лютім 1925 р.

Головний радний гр. Матчак заявляє, що шеф редакції Ревюк був за гетьманатом, заявлявся за гетьманатом на Конгресі Обєднання, їздив до Шикаго переговорювати з гетьманцями д-ром Гриневецьким і д-ром Назаруком та що він вів у редакції й календари У. Н. Союза агітацію за гетьманською ідеєю.

Шеф редакції Ревюк висказує вдоволеннє, що сі всі сплетні повторено тепер явно й публично на засіданню головного уряду У. Н. Союза, та що в сей спосіб дано йому нагоду так само явно сі всі закиди заперечити як злобну брехню. Він просить засіданнє головного уряду, щоби запротоколовано його спростованнє сих видумок, які є вимірені не тільки проти нього, але й проти органу. Він стверджує, що деякі уступи за монархізмом появилися в однім календарі У. Н. Союза, але сього календаря він не радагував і тим самим за нього відповідати не може. На сьому календари написано, хто його зладив і тільки ті люди можуть відповідати за його зміст. Він стверджує, що він все й всюди заявлявся проти гетьманату й монархізму; що він усе вів боротьбу проти сих думок; що на Конгресі Обєднання всі присутні знали, що хоча він яко предсідатель не говорив, то він є проти того; що на засіданню уряду Обєднання, яке відбулося перед послідним Конгресом Обєднання, він яко редактор виразно заявив тодішному голові Редакційного Комітету, що він скорше зречеться становища при редакції, як мавби писати за монархізмом; що наконець він у Шикаго від часу, як став редактором Свободи, а тим більше від часу, як вперше появився монархізм у деяких Шикаговців, не був.

В дальшій дискусії менаджер С. Ядловський говорить, що хотячи відвернути відвічальність організації за Свободу, то требаби для Свободи створити осібну корпорацію, якаби той клопіт на себе перебрала. Щож до того, аби дітям членів обезпечених в молодечім департаменті У. Н. Союза щось в формі літератури дати, то се можна би зробити осібним періодичним виданнем в формі діточого журналу, коли би на се знайшлися відповідні фонди.

На запит кілько коштувалоби таке виданне і звідки взяти на покритте його кошту д. С. Ядловський інформує, що журнал такий мусить коштувати не менче, як $3,600, а його кошт можнаби покрити в двох третих частях з адміністраційного фонду молодечого департаменту, а в одній третій части з фонду народного.

На внесенне Т. Михальчука, поперте Г. Пипюком, ухвалено формально такий діточий журнал видавати.

Сконстатувавши, що дискусії над звітами вичерпані, на внесенне гол. радного В. Гришка, поперте г. р. М. Петрівським, ухвалено повне вотум довіря всім справоздавцям і гол. контрольній комісії.

На тім закінчились наради другого дня річного засідання гол. уряду У. Н. Союза.

Третий день засідання гол. уряду У. Н. Союза 18-го лютого 1927 р.

Від години 9-тої до год. 10-ої рано велася формальна дискусія над організаванием нових членів; над поширением нових родів обезпечения; над єдинанєм дітий членів до організації і взагалі над справами організаційними. О год. 10-тій тую дискусію перервано, а на денний порядок поставлено Мировий Суд Гол. Уряду У. Н. Союза так як на той час був назначений.

Протокол Мирового Суду Головного Уряду У. Н. Союза, який відбувся 18. лютого 1927 р.

Обжалований: гол. радний У. Н. Союза Дмитро Братусь.

Обжаловуючі: тростіс і менаджер Семен Ядловський і шеф органу У. Н. Союза Омелян Ревюк.

Присутні: Обі сторони присутні.

Справа: Стаття під наголовком „Все одна і та сама" в ч. 58 Української Громади з 28. серпня 1926., з підписом ДМИТРО БРАТУСЬ.

Мирові Судді: В склад мирового суду головного уряду У. Н. Союза згідно з § 418. статута У. Н. Союза входять слідуючі гол. урядники, присутні:

Т. Грицей, гол. предсідатель.
М. Угорчак, гол. містопредсідатель.
М. Ольшаницька, гол. містопредсідателька.
І. Каштанюк, гол. рек. секретар.
Р. Слободян, гол. фін. секретар.
В. Левчик, головний касієр.
М. Петрівський, гол. радний.
В. Гришко, гол. радний.
Др. М. Клим, гол. радний.
Т. Михальчук, гол. радний.
М. Мельникова, гол. радна.
А. Стадникова, гол. радна.
М. Шевчук, гол. радний.
Ст. Матчак, гол. радний.

Провадить розправу: Гол. предсідатель Т. Грицей.

Протоколує: Гол. рекордовий секретар І. Каштанюк.

Отворенне:

Т. Грицей: На однім з засідань екзекутиви обжаловані звернули мою увагу на статтю „Все одна і та сама" в „Українській Громаді", органі так званої „Оборони", в 58. числі з дня 28-го серпня м. р., з жаданнем потягнути автора її Дмитра Братуся, о скільки ним дійсно покажеться наш головний радний того самого імени і називска, до відвічальности згідно з статутами організації.

Моїм обовязком було насамперед переконатися, чи се дійсно наш гол. радний Дмитро Братусь є автором висше згаданої статті і в тій цили я вислав до Братуся письмо слідуючого змісту:

В.П. Пане Братусь: В Українській Громаді з дня 28. серпня 1926 р. ч. 58. уміщена допись на 7-мій стороні, під наголовком „Все одна і та сама", автором котрої є „Дмитро Братусь".

Позаяк неможливо є припускати, щоби сей пашквіль Ви, як член гол. уряду У. Н. Союза писали, про те прошу мене ласкаво повідомити, чи часом не підписав сего якийсь інший Дмитро Братусь, а в тім випадку просивбим о відкликанне свого підпису через Свободу.

З належним поважанием: Т. Грицей, власноручно.

Письмо се було вислане дня 17. вересня 1926 р.

Не маючи довший час відповіди і побоюючись, що може Братусь звичайного мого листа не отримав тай тому не відповідає, дня 7. жовтня 1926 р. я вислав Братусеви другого листа, який звучить:

В. П. Пане Братусь: Дня 17. вересня я вислав до Вас лист, котрого копію залучаю, однак я не отримав жадної відповіди. Можливо, що Ви того листа не отримали, тому посилаю Вам копію. З поважанием Т. Грицей, власноручно.

Почтова зворотна посвідка показує, що Братусь се друге письмо з копією першого отримав 11. жовтня 1926 р. о год. 4.30 пополудни.

По довшім даремнім вичікуванню на відповідь, я мусів прийти до переконання, що Братусь листи мої ігнорує, тай приймивши мовчанку за признанне, уняв справу в легальну форму, означену статутом §§. 413, 414, 415 і 416, чого власне результатом є се, що тую справу Вам до осуду предкладаю, а Ви, переслухавши обі сторони, мусите видати свій вирок.

Що до повідомлення і скликання Вас на отсей мировий суд, то, як бачите, я використав Ваш зїзд на річне засіданне, заощаджуючи в той спосіб коштів, які би мусіли бути, якби Вас для тої справи треба було осібно скликати, а що до сторін інтересованих, то так обжалований як і обжаловуючі були повідомлені осібно згідно з статутом організації. Ну, і як бачите, всі є присутні.

Дня 4. лютого 1927 р. я завісив гол. радного д. Братуся в урядованню згідно з §. 417. статутів У. Н. Союза, доручаючи йому рівночасно акт обжаловання, який в англійській мові звучить як слідує:

Оскарженне—Аффідевіт.

AFFIDAVIT

In the matter of charges
and specifications against
Dmytro Bratus,
State of New Jersey)SS.
County of Hudson)

Emil Revyuk and Simon Yadlowsky, of full age, being dully known according to law on their oath depose and say that:—

They are the Chief Editor and the Manager of the daily news, "Svoboda", an official organ of the Ukrainian National Association, being one of the Editor's Committee, of said Association.

That Dmytro Bratus is an officer of the Supreme Assembly, of Ukrainian National Association, viz., a member of its Board of Advisors.

Some short time after August 28th, 1926, they came into the possession and read a copy of the issue of August 28th, 1926, Vol. 4, № 58, of Ukrainska Hromada, a newspaper published in the City of New York. In said issue there was printed and published an article on page 7, entitled „Always the Same and Alike". Said Article undersigned "Dmytro Bratus". A copy of said article is hereto annexed and made part hereof. Said article in its entirety charged in effect that the Association is controlled and managed by cliques; that all members of the Association are not accorded satisfactory and courteous treatment; that etc.

For particularization, attention is called and reference made to said article hereto annexed and made part hereof.

The said contents of the said article are libelous, are unbecoming the dignity of a supreme officer of this association and are calculated to be detrimental to the interest of the Association; and by reason thereof said Dmytro Bratus has violated Sec. 413 of By-Laws of Ukrainian National Association.

SIGNED: Emil Revyuk
Simon Yadlowsky

Sworn and subscribed to before me this Twenty-sevent day of January 1927.
M. Uhorchak
Notary Public of New Jersey
My Commission expires July 28, 1929.
(Seal)

—o—

Office of Supreme President.

In the Matter of Dmytro Bratus.

CITATION

To Dmytro Bratus,
Sir:—

You are hereby cited to appear before the Supreme Assembly at 10 o'clock in the Home Office on the 18th day of February 1927, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J., to make answer to the charges and specifications made against you and filed with me by Omelan Reviuk, the Chief Editor and Simon Yadlowsky, Manager of the daily newspaper "Svoboda", an official organ of the Ukrainian National Association. A copy of said charges and specifications is attached hereto, and take further notice that you are then and there to stand and abide by such verdict and judgement as the said Supreme Assembly may pronounce in the premises.

Supreme President.

На порученне гол. предсідателя Т. Грицея, статтю „Все одна і та сама" читає гол. рек. секретар І. Каштанюк як слідує:

ВСЕ ОДНА І ТА САМА

(ДОПИС).

Народна справа

Все одна й та сама політика в „Свободі". **Та сама, що літ тому шістнацять, чотирнацять, дванацять, десять, вісім, шість, чотири, два роки тому, торік. Все та сама політика.**

Все „народна справа". Народна справа тих панів, що в „Свободі".

Яким панам не служили, за якими посадами не побивалися, за якими зиськами не сягали, з ким гешефтів не робили, то все була народна справа.

Народною справою була їм вся рутенщина святоюрська, всі попи грецькі і римські, Шептицький, Ортинський, преосвящені князі народу, — але як їм Ортинський не вгодив, то виляяли свого преосвященого в батька-матір і знов народна справа в „Свободі".

Народна справа — то був Цісар, Монархія, Гінденбург, сорочка Вишиваного, жандарми австрійські, намісники галицькі, найяснійший консул в Ню Йорку, — все народна справа.

Попівські з'їзди, комітети, обєднання, стотисячні фонди, отець Підгорецький, доктор Білик, — якої ще народної справи в „Свободі" не було?

Народна справа у Відні, тільки в однім Відні, народна справа Петрушевич, народна справа Лозинський, який би „міністер" не приїхав, то „Свобода" народну справу знає, політику підпирає, гроші збирає. Демидчук, Цегельський, Мишуга, Целевич — хто ще народною справою не був?

Народна справа — целібати і народна справа „єдина особа" Скоропадського і народна справа до Риму за епископом писати-просити „від всього українського народу в Америці".

А хиба ж не витали в „Свободі" от-того Назарука, що ще одного дня чесно не прожив, ніколи правди не сказав, ніколи чистої совісти не мав, що день то новому панови в кишеню заглядав і руки лизав... — не витали хлібом-сіллю, з попами і дяками, письменником не титулували, міністром не величали, людей не скликали — бо народна справа Назарук?

А хто коли спротивився народній справі тих панів, що в „Свободі", то хиба не зрадники всі, запроданці, татари, киринники, руїнники — вступайтесь, бо народну справу „Свобода" обороняє.

Все одна й та сама політика. І знов на цілий рот горлають, що народну справу обороняють. Знов гидота й мерзота читати і знов кажуть народною справою називати. Та їм не першина, а нам не новина. Теревені читаєм, та вже й рукою не махаєм.

Але коли пригадати собі всі ті „народні справи", що „Свобода" коли творила й заступала, то справді плакати хочеться... Не над „Свободою", а над читачами... Коли тільки українська імігрaція в Америці падала жертвою, то все падала й падає жертвою „Свободи". Хто вже тої нашої іміграції не дурив, а все дурили її свободянські пани народною справою на своїй сухій верbi.

Який жаль тих українських робітників в Америці, що нічого більше не читають, ИНШИХ ОРГАНІЗАЦІЙ НЕ ЗНАЮТЬ і всю мудрість з „Свободи" приймають.

Сказали б вони тепер тим мудрим панам те, що я, простий хлоп, їм тепер кажу:

Не мудрі ви тому, що в школу ходили, чотирнацять пар штанів висиділи, а немудрі ви тому, що нічого, пани, не навчились.

Що ви ще смієте окрім тої народної справи? Пеклом настрашити, царство обіцяти, в хлопа гроші взяти, книжку йому заборонити, в освітну організацію не пустити?

І ще що? Коштом Українського Народного Союза з попами в народну справу гратися? А як при забаві посварилися, то хлопа на поміч кличете, місце в „Свободі" даєте? А як святий голуб згоду принесе, то „пан з паном знасі, а хлопови засі"?

Кривдить вас „Рим", шефи і міністри? Ану, признайтеся, шефи і міністри, куди ви доси ходили, з ким весь вік гешефти робили і народну справу обробляли?

До „народу" обзиваєтесь, хлопів кличете? А що ви тим хлопам коли дали, чого навчили? Тільки своєї народної справи від цісаря аж до целібату, з бондами й фондами.

Признайтеся по щирости, шефи і міністри, робили ви яку „дипломатію" ще з ким окрім з своїми попами? Скільки лекцій сказали, скільки статів в англійських газетах написали, скільки „американців поінформували"?

Не могли ви з лицем своїх нікуди йти, нічого сказати, нічого написати. Ніякої народної справи ви не знали, не знали, як її творити і боронити. То й не смійте своїх дурних приватних сварок між громаду нести та ще народною справою називати!

Досить вже, міністри і редактори, ви висповідали один одного, тепер хиба разом того мого причастя зажийте, погодіться і счезніть! Не вам до народної справи!

Рутенщина і де вона

Одна і та сама „Свобода", хоч не одні й ті самі писаки, а все нові, все славніші, вченіші, гонорніші, крикливіші. Нарешті вже й „рутенщину" взялися воювати.

Та нехай вони наперед заглянуть в свою душу оту рутинську, нехай свій розум очистять, а тоді праведно осудять не кого иншого, а ту джерзиситську, свою рутинщину.

Архіви „Свободи" заховані в серцях наших глибоко і ніколи не пропадуть. Записані в час всі її заслуги для рутинської справи.

Знаємо ми, хто причинився до популяризовання слова Україна, українець, український в Америці, і памятаємо, як від першого свого кроку на землю Вашингтона він шліфував і ту свободячу рутинщину, щоб з неї українство блиснуло. Зрадником називали, запроданцем, корчились, крутились, боліло їх, шкода було рутинщини своєї.

Рік за роком минав і не знали панове в „Свободі", хто вони були і хто вони є. Навіть та міліонова революційна жертва за Україну не дала їм імени українського,

Ні, не такі вони святі і чисті і все їм хтось винен. Винні оті пани від „Свободи". Скільки то вони статів для людей доси написали, чи хоч одну людину навчили, хто вона, звідки і як вона повинна себе звати. Ану, признайтеся.

Їздили ви по українських громадах, бонди продавали, гроші збирали, в кождого попа випивали й закусували, в кождій церкві були, а доси не завважали, яка таблиця на кождій церкви прибита? А в такого вашого патріота, як О. Пристай, — що там, як не Ruthenian Greek Catholic Church? А як ні, то давно напис змінили? Ану, загляньте в парафію вашого колеги О. Підгорецького, як його церква називається. А в предсідателя вашого Обєднання яка парафія, не рутинська?

З усіми попами за попідбоки водились і водитесь, а ні одному попови ще уваги не звернули на рутинську церкву. Аж від Евхаристичного Конгресу очі прозріли. І де лице ваше Богачевського чіпатися? Богачевський в політиці зелений, молебнів пильнував, а ви ж від політики не відчіпаєтесь, все церкву обороняли, народну справу робили, меморіяли до Риму посилали, а яке ж поле приготовили для свого Владики? Хиба ж він параграф переступив? Та ж то ви в „Свободі" всі хрестини справляли і імя Рутенiян собі вибрали.

Самі українське імя оплюгавили, самі кожну справу занедбали, все на те чекали, щоби хтось за вас зробив, і тепер чекаєте. Організації сильні будуєте тоді, як вже до готових допадетесь. Чужою працею, чужими здобутками все хвалилися і хвалитеся.

Де ви тоді були, як дух рвав до бою, рвав за поступ, долю, волю, — щоб він не вмер, не згас, де були ви в той час? Глухі, німі, говорити не вміли, по теплих урядах сиділи. За ідею стоїте? За ідею других даєте? А де й коли ви з ідеї працювали? Де й коли за гроші не схрупили?

Геть від імя українського, не варті ви його величати. Воно дорого заплачене, кровю і кістками, не вам його плямити, езуїти фальшиві!

Новий редактор

Одна і та сама „Свобода", все одно що з новими редакторами.

Чого та „мати української політики в Америці" не перенесла, не перебула, не перетерпіла, яких поганців в себе не приймала, чого вони на її шкірі не печатали!

Посварився кум з кумом, брат з братом, сват з сватом, так зараз до „Свободи" скаргу ніс, писав, кричав, лементував. Бо де ж то так! Мій вірний друг сказав, що я дурак, а я дурак не є, ото ж він на народну справу плює.

Отак і новий редактор прийшов писати, кричати, ламентувати, кривду відомщати, що то Назаруки й Курили, старі други наробили. Невинного мене зачіпають, що в попи просився закидають, хай всі католики читають і докторське імя на глум виставляють. Тай на тім ще не стало, за богато грошей, кажуть, в мене пропало... Двох платень, кажуть, вчепився, а граматики не навчився, неграмотний, нездібний, ні до чого не спосібний. Отак заплакав новий редактор в „Свободі":

А я ж їм все вірний був, в кадило дув, князів церкви величав, назаруків титулував, всі особи визнавав, всіх людей навчав, щоби верховну владу любили, поклони били, гроші приносили... Та я ж не був і не знав, а все точно в „Свободі" списав, як то сам Шептицький до Риму чвалав, з Святим Отцем конферував, Галичину визволяв, в Америку приїзджав, до Куляджа забігав, усю кривду повідав... За них дурив я батька й брата, а тепер бач, яка відплата. Картограй, кажуть, алкоголик, а я вірний є католик.

Ой, „Свободо" ненько, ратуй мене хутенько, та ж і ти не верета, а католицька газета... Трималася всіх обрядів, боронила усіх владів, люде темні все читали, за народну справу мали. А тепер Владика показав тобі язика.

Тому разом виступаймо, хлопів до бою закликаймо, щоби знали всі владики, що у нас є теж язики, що не з Грицем наша справа, а з доктором австрійського права і з „Свободою" не веретою, а грецько-католицькою газетою.

Тому прошу, в цю суботу беріть мене на роботу, я попів з собою маю й параграфи ваші знаю: проти церкви ми не підем, духовенства не обидим, та владикам носа втрем, поцілуєм і поплюєм. В кожнім разі будем мати на увазі всіх докторів, редакторів, вчених дяко-професорів, всіх попів, їх сестричок, покоївок і наймичок, щоб їх народної справи не кривдив Владика з Варшави.

Буду вам вірний, покірний, тільки давайте чорнила, а я буду бити щосила, як тільки оті в Філаделфії не схочуть з нами тримати, про нас людям казати, для нас гроші збирати, за патріотів нас мати. А не схочуть, то нехай Рим знає і на вус собі мотає, що ось така історія: в Джерзи Сіті є головна католицька консисторія.

Отак і розсівся в „Свободі" новий редактор і вертиться і підскакує і теологію пише і в релігійні справи не втручається і католицьку церкву шанує і свому владиці по зубах і плює і цілує і шкварить народну справу, аж тріщить.

ДМИТРО БРАТУСЬ.

(Дальше буде)

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — СЕ СИЛА. — ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІЙШИЙ ЦІННИК КНИЖОК.